

Bulletin advokacie

eFocus

Bulletin advokacie je stavovský odborný časopis, vydávaný Českou advokátní komorou, zapsaný do Seznamu recenzovaných neimpaktovaných periodik ČR, a je držitelem prestižního ocenění Právnický časopis ČR pro rok 2011 a 2012. V rámci Karlovarských právnických dní získal Bulletin advokacie opět prestižní cenu pro nejlepší právníký časopis v ČR pro rok 2014!

Z posledního čísla pro Vás exkluzivně vybíráme:

Rozdělení působnosti a jeho dopad na odpovědnost

autor: *JUDr. Lucie Josková Ph.D., LL.M., autorka je odbornou asistentkou na katedře obchodního práva Právnické fakulty Univerzity Karlovy, spolupracuje s advokátní kanceláří bnt attorneys-at-law s. r. o.*

Nový občanský zákoník umožňuje, aby v rámci kolektivního orgánu došlo k rozdělení působnosti mezi jeho jednotlivé členy (někdy se hovoří o delegaci na horizontální úrovni). Jeden z členů orgánu tak bude mít na starost například finanční otázky, druhý marketing a třetí personální politiku. Rozdělení působnosti má přitom vliv na úkoly i odpovědnost jednotlivých členů. Z pohledu práva obchodních korporací lze předpokládat, že této úpravy využijí především představenstva akciových společností.

Není nicméně vyloučeno, aby k rozdělení působnosti došlo i ve společnostech s ručením omezeným s více jednateli, pokud tvoří kolektivní statutární orgán. Příspěvek představuje možnosti rozdělení působnosti uvnitř statutárních orgánů kapitálových společností a dopady takového rozhodnutí. Přitom je na vhodných místech poukázáno na závěry německé literatury a judikatury, která dlouhodobě z přípustnosti rozdělení působnosti uvnitř statutárního orgánu vychází.

Právní úprava

Úprava obchodního zákoníku účinná do 31. 12. 2013 otázku rozdělení působnosti mezi jednotlivé členy orgánu neřešila. Určitou dělbu kompetencí v rámci správní rady výslovně umožňoval zákon o evropské společnosti,[1] s ohledem na nízký počet evropských společností obecně (a s monistickou strukturou zvláště) nicméně nebyla této problematice věnována velká pozornost. Část literatury přesto vnitřní dělbu práce připouštěla, a to zejména s odvoláním na praktičnost tohoto řešení.[2] Zároveň však byly vyjádřeny pochybnosti o dopadu takové úpravy na odpovědnost jednotlivých členů daného orgánu.[3]

Nová úprava se problematikou dělby působnosti výslovně zabývá. Představenstvo (popř. i jednatelé, tvoří-li podle společenské smlouvy kolektivní orgán, § 194 odst. 2 z. o. k.)[4] je povinno rozhodovat o záležitostech společnosti ve sboru (§ 156 odst. 1 o. z.). Nový občanský zákoník nicméně umožňuje, aby byla působnost jednotlivých členů orgánu rozdělena podle určitých oborů (§ 156 odst. 2 o. z.). V takovém případě nerozhoduje o otázkách společnosti spadajících do daného oboru představenstvo (jednatelé) jako celek, ale pouze odpovědný člen. Rozdělení působnosti ovšem nezbavuje ostatní

členy povinnosti dohlížet, jak jsou záležitosti společnosti spravovány (§ 156 odst. 2 o. z.).

Možné podoby rozdělení působnosti

Rozdělení působnosti uvnitř představenstva (mezi jednatelem) může mít z obecného pohledu různou podobu.[5] Tradiční je tzv. funkční rozdělení, kdy je jeden z členů orgánu odpovědný za nákup, další za prodej, jiný za finance či personální otázky apod.[6] Další možností je rozdělit působnost podle jednotlivých částí podnikání společnosti, kdy jsou části závodu fakticky řízeny jako samostatné jednotky. Člen orgánu má na starost určitou část závodu, určitý produkt (skupinu produktů), popř. určitou geografickou oblast.[7] Konečně je možná kombinace uvedených způsobů (zachovány jsou centrální oblasti jako např. personální politika a vedle toho jsou určeni členové orgánu odpovědní za určitý produkt, část závodu či geografickou oblast); tento typ bývá označován jako smíšený typ či organizace matrix.[8] Nově se v zahraničí hovoří o zřizování tzv. virtuálních holdingů, kdy orgán jako takový řeší klíčové otázky podnikání společnosti a vedle toho jednotliví členové spolu s vybranými vedoucími zaměstnanci společnosti vytvářejí skupiny (grémia), které rozhodují o každodenních otázkách společnosti.[9]

Nový občanský zákoník hovoří o rozdělení působnosti podle oborů. Obecná čeština chápe obor jako odvětví činnosti,[10] v praxi je někdy obor chápán jako pojem nadřazený odvětví,[11] jindy je naopak pojem obor chápán úžeji než odvětví.[12] Vždy se však pod termínem obor chápe určitý okruh činnosti. Lze proto soudit, že tímto termínem bude pokryto tzv. funkční rozdělení (účetnictví, nákup, prodej, personální otázky, právní a daňové záležitosti apod.). Zřejmě by bylo možné dovodit, že sem bude spadat i rozdělení podle jednotlivých produktů (osobní auta, nákladní auta, doplňkové služby) či částí závodu. Z čistě jazykového výkladu budeme naopak obtížně dovozovat možnost rozdělit působnost podle geografických oblastí. Není ovšem důvodu, proč rozdělení podle geografických oblastí vyloučovat.[13] Lze proto soudit, že i podle českého práva je třeba rozdělení působnosti uvnitř orgánu podle geografických oblastí přípustné. Vyloučeno zřejmě není ani kombinované rozdělení (matrix, virtuální holding), mezi ovšem budou níže uvedená pravidla.

Omezení rozdělení působnosti

Rozdělení působnosti má vždy dopady pouze uvnitř společnosti, a to jednak ve vztahu mezi členy kolektivního orgánu navzájem, jednak ve vztahu společnosti a daného člena kolektivního orgánu (typicky při otázkách náhrady škody).

Rozdělení působnosti tak nemá vliv na zastupování společnosti. Pokud stanovy (společenská smlouva) požadují, aby za společnost jednalo více členů představenstva (jednatelů) společně, potom je třeba tento požadavek respektovat, i když se jedná o právní jednání z oblasti působnosti konkrétního člena. Není přitom nutné, aby jeden z jednajících členů byla osoba, do jejíhož oboru záležitost dle rozdělení působnosti spadá (byť to bude pravidlem).

Krom toho lze soudit, že existuje okruh záležitostí, které je povinno vykonávat představenstvo (jednatelé) jako celek a které tedy nemohou být delegovány na jednotlivé členy. Budou sem patřit zejména úkony související s vnitřním uspořádáním společnosti a vzájemnými vztahy mezi orgány a jejich členy [svolávání valné hromady (§ 402 odst. 2 z. o. k.),[14] posouzení důvodů pro odmítnutí vysvětlení (§ 360 odst. 1 z. o. k.), jmenování náhradních členů představenstva či sboru jednatelů (§ 444 odst. 1 z. o. k.)]; takové postupy lze ostatně stěží označit za obor. Tento závěr nicméně nevylučuje, že příprava takových opatření (např. pozvánky na valnou hromadu) bude svěřena pouze některému z členů, o definitivní podobě opatření však bude rozhodovat kolektivní orgán jako celek.

V rukou představenstva (jednatelů) jako celku dále musí zůstat problematika, která se dotýká více oblastí (a nemůže být vyjasněna mezi členy představenstva odpovědnými za dotčené oblasti).[15]

-
- [1] Ustanovení § 40 odst. 4 zákona č. [627/2004](#) Sb., o evropské společnosti ve znění účinném do 31. 12. 2013.
- [2] Štenglová, I.: Ještě několik poznámek k zákonnému zastoupení obchodní společnosti či družstva členem statutárního orgánu, *Obchodněprávní revue* 2009, roč. 1, č. 4, s. 102 - 103.
- [3] Například Jan Bejček uvádí: „Mezi porušiteli péče řádného hospodáře je nastolena odpovědnostní solidarita bez ohledu nejen na zavinění, ale i bez ohledu na eventuální vnitřní dělbu práce uvnitř orgánu; neodpovídá ten člen, který neporušil právní povinnost při výkonu působnosti představenstva. Otázka ovšem je, bude-li takový případ vůbec možný, neboť nebýt informován o činnosti ostatních členů představenstva, dozorčí rady nebo jednatelů bude zpravidla porušením povinné péče - přinejmenším náležitě obezřetnosti a bdělosti.“ (Bejček, J.: *Principy odpovědnosti statutárních a dozorčích orgánů kapitálových společností*, *Právní rozhledy* 2007, roč. 15, č. 17, s. 623).
- [4] Podle § 194 odst. 2 z. o. k. platí: „Určí-li tak společenská smlouva, tvoří více jednatelů kolektivní orgán; ustanovení § 440 a 444 se použijí obdobně.“
- [5] Zpracováno dle Raiser, T. - Veil, R.: *Recht der Kapitalgesellschaften*, 5. vyd., München: Franz Vahlen, 2010, 877 s., ISBN 3 8006 3250 0, s. 123 - 124.
- [6] Výhodou takového rozdělení působnosti je specializovaná dělba práce, nevýhodou nezbytnost neustávající komunikace (H. Fleischer in Spindler, G. - Stilz, E.: *Kommentar zum Aktiengesetz I.* (§§ 1-149), 2. vyd., München: C. H. Beck, 2010, 2056 s., ISBN 978-3-406-60081-4, s. 864).
- [7] Tato organizace je v Německu označována jako divisionale Organisation nebo také Spartenorganisation. V praxi je využívána zejména společnostmi se snadno oddělitelnými oblastmi působnosti (H. Fleischer in Spindler, G. - Stilz, E.: *Kommentar zum Aktiengesetz I.* (§§ 1-149), 2. vyd., München: C. H. Beck, 2010, 2056 s., ISBN 978-3-406-60081-4, s. 865).
- [8] Např. H. J. Mertens / A. Cahn in Zöllner, W. - Noack, U.: *Kölner Kommentar zum Aktiengesetz. Band 2/1*, 3. vyd., Köln: Carl Heymanns Verlag, 2010, 874 s., ISBN 978-3-452-27134-1, s. 108.
- [9] Takový model je v Německu považován za problematický s ohledem na případné narušení kolegiálního principu řízení společnosti a rovnosti členů představenstva (H. Fleischer in Spindler, G. - Stilz, E.: *Kommentar zum Aktiengesetz I.* (§§ 1-149), 2. vyd., München: C. H. Beck, 2010, 2056 s., ISBN 978-3-406-60081-4, s. 865).
- [10] *Slovník spisovného jazyka českého Ústavu pro jazyk český ČSAV*, dostupný >>> [zde](#).
- [11] V seznamu znalců je například specializace znalců rozdělena podle základních oborů, z nichž se některé dále člení na odvětví (§ 4 odst. 1 vyhlášky č. [37/1967](#) Sb., k provedení zákona o znalcích a tlumočnících).
- [12] Například se hovoří o odvětní občanského práva a oboru obchodního v jeho rámci.
- [13] Důvodová zpráva nám v tomto směru nepomůže, neboť pouze konstatuje, že „V § 156 až 158 jsou formulována hlavní pravidla o rozhodování orgánu právnické osoby, je-li kolektivní ...“, aniž by se jakkoliv vyjadřovala k § 156 odst. 2 O. Z. (konsolidovaná důvodová zpráva, s. 78).
- [14] V případě společnosti s ručením omezeným je výslovně určeno, že valnou hromadu může svolat jen jeden jednatel (§ 181 odst. 1 z. o. k.).
- [15] H. J. Mertens / A. Cahn in Zöllner, W. - Noack, U.: *Kölner Kommentar zum Aktiengesetz. Band 2/1*, 3. vyd., Köln: Carl Heymanns Verlag, 2009, 874 s., ISBN 978-3-452-27134-1, s. 113.

Další články:

- [Advokátní kancelář Eversheds Sutherland posiluje svůj nemovitostní tým](#)
- [LEAGLE.ONE: Triangle Family Office #9: AI - nová infrastruktura světa, nebo přepálený příběh?](#)
- [Prémiový rezidenční komplex Bakers Court přináší na realitní trh komfortní bydlení s 5* službami](#)
- [Mgr. Helena Freyová, posiluje CEE Attorneys v oblasti M&A, Corporate Strategy & Technology](#)
- [Evropská unie rozšiřuje regulaci AI. Obsah generovaný nebo upravený umělou inteligencí musí být pro uživatele rozpoznatelný](#)
- [LEAGLE.ONE: Triangle Family Office #8: Umění jako investice: mezi vášní a rizikem](#)
- [ATREUM a K2 LEGAL se spojují: vzniká silná kancelář pro stavebnictví, technologie a byznys](#)
- [LEAGLE.ONE: Triangle Family Office #7: Tam, kde vznikají unicorny - Jak přemýšlí venture capital](#)
- [Festival jako prestižní teambuilding](#)
- [Spojení Generali České a Právní ochrany D.A.S. přináší první výhodu: navýšení pojistného limitu na 5 milionů](#)
- [Ocenění Flamma získaly Ivana Janů, Jitka Chizzola, Ženy v právu a projekt Máš na to nadace Evy Pavlové](#)